

Akademia Ignatianum
w Krakowie

STRATEGIA DOSTĘPNOŚCI

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Diagnoza sytuacji studentów z niepełnosprawnościami w AIK	5
1. Analiza procedur obowiązujących w uczelni	5
2. Studenci z niepełnosprawnością według stopnia i rodzaju niepełnosprawności	8
3. Wyniki ankiety: Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych w Akademii Ignatianum	13
4. Przeprowadzenie analizy SWOT	16
III. Wizja, cele i obszary wsparcia	19
1. Proces rekrutacji osób z niepełnosprawnościami	19
2. Łamanie barier architektonicznych	21
3. Dostosowanie sal dydaktycznych do potrzeb osób z niepełnosprawnością	25
5. Opracowanie procedur przebiegu i dostępności informacji dla osób z niepełnosprawnościami	26
5. Zapewnienie studentom z niepełnosprawnością wsparcia edukacyjno-dydaktycznego oraz rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb psychospołecznych	27
6. Opracowanie standardu antydyskryminacyjnego i regulacji propagujących przeciwdziałanie przemocy i równe traktowanie	32
7. Opracowanie strategii promocyjnej uczelni dedykowanej dla osób z niepełnosprawnościami	34
IV. Monitoring i ewaluacja realizowanych zadań i procedur	35
Bibliografia	36

I. Wstęp

Celem strategii dostępności AIK jest stworzenie mechanizmu wsparcia studentów z niepełnosprawnością opartego na zasadach racjonalnej adaptacji, która w myśl Konwencji ONZ z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku i ratyfikowanej przez Polskę 25 października 2012 r. (Dz.U. 2012 poz. 1169 z późn. zm.), oznacza modyfikacje i adaptacje, niezbędne w określonych przypadkach dla zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości egzekwowania i korzystania ze wszystkich praw człowieka i fundamentalnych swobód.

Podstawę prawną dla planowanych w ramach strategii działań stanowi art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, który (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.) jako jedno z podstawowych zadań uczelni uznaje stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w:

- procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia,
- kształceniu,
- prowadzeniu działalności naukowej;

oraz ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2019 poz. 1696 z późn. zm.).

Przygotowana przez komisję do spraw opracowania strategii dotyczącej dostępności Akademii Ignatianum do potrzeb obsługi osób z niepełnosprawnościami, strategia wyznacza kierunek dążeń i działań na najbliższą przyszłość, tj. lata 2022-2027. Strategia dotyczy następujących aspektów funkcjonowania Uczelni:

- proces rekrutacji osób z niepełnosprawnościami,
- łamanie barier architektonicznych,
- dostosowanie sal dydaktycznych do potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- opracowanie procedur przebiegu i dostępności informacji dla osób z niepełnosprawnościami,
- zapewnienie studentom z niepełnosprawnością wsparcia edukacyjno-dydaktycznego oraz rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb psychospołecznych,

- opracowanie standardu antydyskryminacyjnego i regulacji propagujących przeciwdziałanie przemocy i równe traktowanie,
- opracowanie strategii promocyjnej uczelni dedykowanej dla osób z niepełnosprawnościami.

Mając na celu skuteczne włączenie osób z niepełnosprawnością do społeczności akademickiej AIK, planowane w ramach strategii działania będą uwzględniały siedem zasad wsparcia edukacyjnego (indywidualizacja; podmiotowość; rozwijanie potencjału; racjonalność dostosowania; utrzymanie standardu akademickiego; adaptacje najbliższe standardowemu przebiegowi zajęć; równe prawa i obowiązki), które przyjęła Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich (Perdeus-Białek, 2020) oraz dobre praktyki w dziedzinie wspierania studentów z niepełnosprawnością wypracowane przez Komisję ds. Wyrównywania Szans Edukacyjnych przy KRASP.

II. Diagnoza sytuacji studentów z niepełnosprawnościami w AIK

1. Analiza procedur obowiązujących w uczelni

W ramach analizy procedur obowiązujących w Uczelni dokonano przeglądu istniejących dokumentów (uchwały senatu, zarządzenia, regulaminy) pod kątem uwzględniania w nich potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Za dobrą praktykę w obszarze wsparcia studentów z niepełnosprawnościami uznano powołanie wyspecjalizowanej jednostki uczelnianej dedykowanej obsłudze osób z niepełnosprawnością, tj. Biura ds. Osób Niepełnosprawnych. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (BON) zostało utworzone w Akademii Ignatianum w roku akademickim 2013/2014 r. **uchwałą nr 15/2013/2014 Senatu Akademii Ignatianum w Krakowie z dnia 4 marca 2014 roku w sprawie powołania BON i zatwierdzenia jego Regulaminu.**

Zakres działań BON obecnie dookreśla aktualny regulamin BON stanowiący **załącznik do zarządzenia nr 3/2021/2022 Rektora Akademii Ignatianum w Krakowie z dnia 13 października 2021 r.** Zgodnie z dokumentem pracownikom biura nadano szerokie kompetencje, wykraczające poza bieżące wspieranie studentów z niepełnosprawnościami, do których zalicza się m.in.:

- dążenie do likwidacji barier uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym kształcenie się na Uczelni,
- promowanie Uczelni, jako instytucji przyjaznej osobom niepełnosprawnym, w tym w szczególności wśród potencjalnych kandydatów na studia,
- uczestniczenie w konferencjach, seminariach dotyczących niepełnosprawności,
- współpracę z pełnomocnikami rektorów ds. osób niepełnosprawnych innych uczelni wyższych w celu wymiany doświadczeń i realizowania wspólnych działań.

W regulaminie określono także kroki rejestracyjne wymagane od studentów, którzy chcą korzystać z oferty BON:

- zapoznanie się z treścią regulaminu Biura ds. Osób Niepełnosprawnych,

- pobranie i wydrukowanie kwestionariusza rejestracyjnego, który stanowi załącznik nr 1 do tegoż regulaminu, znajdujący się w zakładce *Akty prawne i wzory dokumentów*,
- wydrukowanie i wypełnienie kwestionariusza,
- zgłoszenie się osobiście w zarezerwowanym terminie do siedziby biura w celu złożenia kwestionariusza oraz okazania dokumentacji medycznej i orzeczenia o stopniu niepełnosprawności jeżeli takowe student posiada.

Zgodnie z zapisami zawartymi w § 1 regulaminu, koordynację oraz nadzór nad BON sprawują Pełnomocnicy Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Pełnomocnicy są powoływani przez Rektora dla każdego z Wydziałów. Godny uwagi jest fakt, że stanowisko Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych funkcjonuje w Uczelni od 2007 r. Pełnomocnik zajmuje m.in. analizą, opiniowaniem i inicjowaniem wdrażania rozwiązań ułatwiających studiowanie oraz wszelkimi sprawami dotyczącymi warunków studiowania przez osoby z niepełnosprawnością.

Dostrzeżono również, że w oficjalnych dokumentach Uczelni widnieją zapisy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami w dostępie do edukacji. Zapisy te zawiera **Regulamin studiów I stopnia, II stopnia i jednolitych studiów magisterskich** (załącznik do Uchwały nr 24/2020/2021 Senatu Akademii Ignatianum w Krakowie z dnia 27 kwietnia 2021 r.), który w § 9 precyzuje zasady ubiegania się osób z niepełnosprawnością o Indywidualną Organizację Studiów (IOS):

- w ust. 2 pkt.2 zastrzeżono, że Dziekan na pisemny wniosek studenta może wyrazić zgodę na odbywanie studiów według IOS, w szczególności w przypadku studentów z niepełnosprawnościami;
- w ust.14 zadeklarowano, że organy AIK zobowiązane są do podejmowania działań zmierzających do zapewnienia równych szans realizacji programu studiów studentom z niepełnosprawnościami, uwzględniając stopień i charakter niepełnosprawności oraz specyfikę danego kierunku studiów;
- w ust. 15 zastrzeżono, że studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o IOS w zakresie dostosowanym do rodzaju niepełnosprawności;
- w ust. 16. doprecyzowano, że do studentów, o których mowa w ust. 2 pkt. 2, zalicza się osoby: 1) z niepełnosprawnościami, posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub dokument równoważny; 2) przewlekłe chorujące, nieposiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, których sytuację zdrowotną

potwierdza przedłożona w Biurze do spraw Osób Niepełnosprawnych AIK dokumentacja medyczna; 3) u których nagła choroba lub wypadek skutkują czasową niezdolnością do pełnego uczestnictwa w zajęciach, a okoliczności te potwierdza przedłożona w Biurze ds. Osób Niepełnosprawnych AIK dokumentacja medyczna;

- w ust. 17 zastrzeżono, że rozstrzygnięcia w sprawie, o której mowa w ust. 15, podejmuje Dziekan po zasięgnięciu opinii pracownika Biura ds. Osób Niepełnosprawnych.

Działania wspierające studentów z niepełnosprawnościami zostały w Akademii Ignatianum usankcjonowane także w postaci następujących dokumentów:

- **Zarządzenie nr 31/2013/2014 Rektora Akademii Ignatianum z dnia 10 czerwca 2014 roku w sprawie powołania komisji ds. stwarzania studentom i doktorantom Akademii Ignatianum w Krakowie będącymi osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia**, w której składzie znaleźli się Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, Główna Księgowa, Przedstawiciel Studentów, Przedstawiciel Doktorantów, Przedstawiciel Wydziału Filozoficznego oraz przedstawiciel Wydziału Pedagogicznego;
- **Regulamin dofinansowania zadań związanych ze stworzeniem studentom i doktorantom Akademii Ignatianum, będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia** (Zarządzenie nr 31/2013/2014 Rektora Akademii Ignatianum w Krakowie z dnia 10 czerwca 2014 r.);
- **Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń studentom i doktorantom Akademii Ignatianum w Krakowie**, stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 82/2020/2021 Rektora Akademii Ignatianum w Krakowie z dnia 28 lipca 2021 r., w którym w § 15 dookreślono warunki ubiegania się o stypendium dla osób niepełnosprawnych;
- **Uchwała nr 34/2018/2019 Senatu Akademii Ignatianum w Krakowie z dnia 30 kwietnia 2019 r. o utworzeniu Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych** - zgodnie z art. 409 ust. 1 pkt. 2 oraz art. 415 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Senat Akademii Ignatianum utworzył Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych;
- **Regulamin Biura ds. Osób Niepełnosprawnych Akademii Ignatianum w Krakowie**, stanowiący załącznik do zarządzenia nr 3/2021/2022 Rektora Akademii

Ignatianum w Krakowie z dnia 13 października 2021 r., zawierający informacje o dostępnej w AIK usłudze Asystenta Osoby Niepełnosprawnej;

- **Zarządzenie nr 47/2014/2015 Rektora Akademii Ignatianum w Krakowie z dnia 11 czerwca 2015 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przy Akademii Ignatianum w Krakowie**, do zadań której zaliczono m.in. diagnozę psychologiczną i pedagogiczną, poradnictwo oraz pomoc psychologiczną;
- **Warunki użyczenia sprzętu z wypożyczalni urządzeń specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych** (wersja z dnia 15 stycznia 2015 r.).

W oparciu o wyniki analizy aktów normatywnych obowiązujących w Akademii Ignatianum w Krakowie, zawierających przepisy dotyczące wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami zaleca się ich uzupełnienie o opracowanie spójnej polityki dostępności uczelni (wydanej w formie zarządzenia rektora), obejmującej wszystkie obszary opisane w Strategii Dostępności AIK.

2. Studenci z niepełnosprawnością według stopnia i rodzaju niepełnosprawności

Pojęcie osoby z niepełnosprawnością regulują przepisy prawa zawarte między innym w Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z 1997 roku. Odwołując się do zapisów ustawy należy uznać, iż status osoby z niepełnosprawnością uzyskuje ta, która posiada stosowne orzeczenie. Orzeczenie o niepełnosprawności jest dokumentem, który potwierdza, że dana osoba jest niepełnosprawna. Wyodrębnić można stopień i rodzaj niepełnosprawności. Istnieją trzy stopnie niepełnosprawności:

1. Znaczny stopień niepełnosprawności do którego zalicza się „osobę z naruszoną sprawnością organizmu, (...) wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji”.
2. Umiarkowany stopień niepełnosprawności do którego „zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, (...) wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych”.

3. Lekki stopień niepełnosprawności do której „zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, (...) mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne”¹.

Poza tym w orzeczeniach dla celów rentowych (na podstawie orzeczenia wydanego przez ZUS) wyodrębnić możemy:

1. Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji.
2. Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy.
3. Orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy.

Ponadto, orzeczenia o niepełnosprawności posiadają symbol rodzaju niepełnosprawności. W Polsce stosuje się następujące symbole:

- 01-U – upośledzenie umysłowe;
- 02-P – choroby psychiczne;
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O – choroby narządu wzroku;
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E – epilepsja;
- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T – choroby układu pokarmowego;
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N – choroby neurologiczne;

¹ Zob. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r.

11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Wśród studentów ze zgłoszoną niepełnosprawnością w AIK w roku akademickim 2021/2022 i wcześniej, wszyscy posiadali orzeczenie w oparciu o Ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W roku akademickim 2020/2021 w BON było zarejestrowanych 64 studentów z orzeczeniami o niepełnosprawności. Wśród nich w BON przeważały osoby ze stopniem umiarkowanym (34 studentów, co stanowi 53%), kolejną grupą były osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności (24 studentów, 38%), zaś studenci ze stopniem znacznym stanowili 9% grupy (6 osób). Natomiast siedem osób legitymowało się więcej niż jednym rodzajem niepełnosprawności (wykazali niepełnosprawność wielozakresową).

Rys. 1. Rozkład osób według stopnia niepełnosprawności w roku akademickim 2020/21

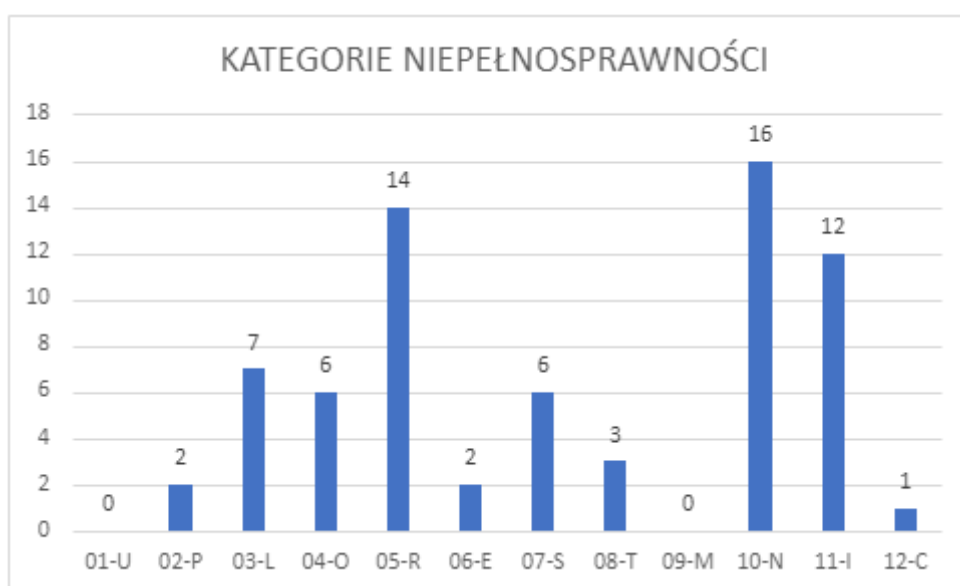

Źródło: opracowanie własne.

Wśród studentów z orzeczeniami i najliczniejszą grupę przyczyn niepełnosprawności stanowiły choroby neurologiczne (16 osób) oraz upośledzenie narządu ruchu (14 osób).

Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (7 osób), choroby narządu wzroku (6 osób) oraz choroby układu oddechowego i krążenia (6 osób) były kolejnymi przyczynami niepełnosprawności w analizowanej grupie. Najrzadziej wśród przyczyn niepełnosprawności pojawiały się: choroby układu pokarmowego (3 osoby), choroby psychiczne (2 osoby), epilepsja (2 osoby) oraz całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16. rokiem życia (1 osoba). Wśród przyczyn niepełnosprawności u studentów nie zanotowano niepełnosprawności intelektualnej ani choroby układu moczowo-płciowego. Kategoria 11-I - inne, w której mogą się znajdować schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia oraz choroby układu krwiotwórczego (mukowiscydoza) wystąpiła u 12 z zarejestrowanych w BON osób.

Rys. 2. Liczba studentów z poszczególnymi kategoriami niepełnosprawności w roku akademickim 2020/21

Źródło: opracowanie własne.

W roku akademickim 2021/2022 w BON zarejestrowało się 63 studentów z orzeczeniami o niepełnosprawności. Wśród nich w BON przeważały osoby ze stopniem umiarkowanym (32 studentów, co stanowi 51%), kolejną grupą były osoby z lekkim stopniem

niepełnosprawności (25 studentów, 40%), zaś studenci ze stopniem znacznym stanowili 9% grupy (6 osób). U 7 osób wystąpiła więcej niż jedna przyczyna niepełnosprawności.

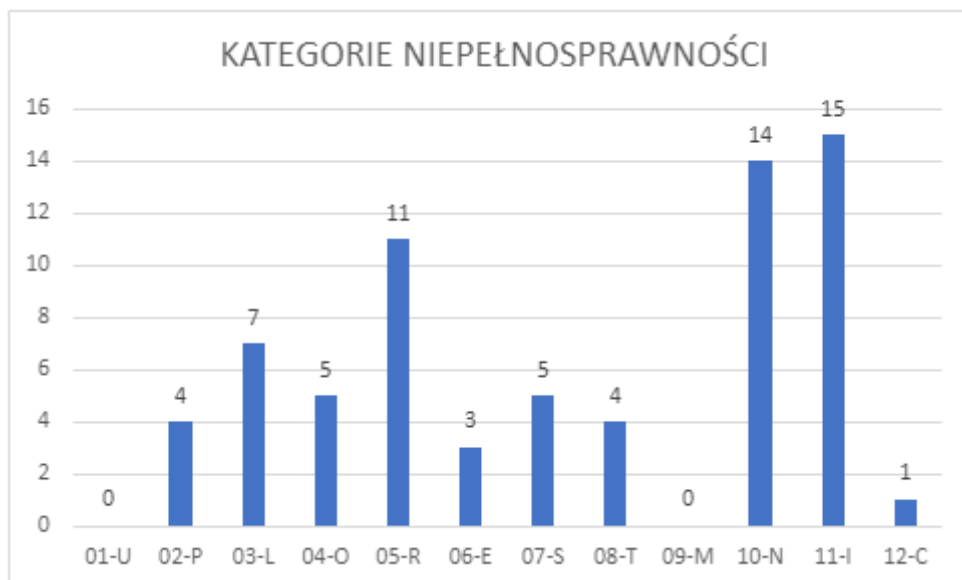
Rys. 3. Rozkład osób według stopnia niepełnosprawności w roku akademickim 2021/22

Źródło: opracowanie własne.

Tak, jak w poprzednim roku najliczniejszą grupę przyczyn niepełnosprawności stanowiły choroby neurologiczne (14 osób) oraz upośledzeniem narządu ruchu (11 osób). Kolejną przyczyną były zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (7 osób). Zarówno choroby narządu wzroku, jak i choroby układu oddechowego i krążenia dotyczyły 5 osób. U 4 osób stwierdzono choroby psychiczne i choroby układu pokarmowego. Epilepsja wystąpiła u 3 osób. Zarejestrowano 1 osobę z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, powstałymi przed 16. rokiem życia. Wśród przyczyn niepełnosprawności u studentów podobnie jak w poprzednim roku nie zanotowano niepełnosprawności intelektualnej ani chorób układu moczowo-płciowego. Kategoria 11-I - inne wystąpiła u 15 z zarejestrowanych w BON osób. Mimo pewnych różnic w liczebności opisanych grup, w rozkładzie przyczyn niepełnosprawności można zaobserwować utrzymywanie się podobnego wzorca.

Rys. 4. Liczba studentów z poszczególnymi kategoriami niepełnosprawności w roku akademickim 2021/22

Źródło: opracowanie własne.

3. Wyniki ankiety: Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych w Akademii Ignatianum

W badaniu fokusowym poświęconym rozpoznaniu pomysłów i rad, które pozwolą Uczelni na wdrażanie optymalnych rozwiązań nastawionych na poprawę komfortu życia osób niepełnosprawnych wzięło udział 16 spośród 63 studentów z niepełnosprawnością. W odpowiedziach na pytanie dotyczące rodzaju niepełnosprawności jakimi są dotknięci ankietowani (wyrażone jako poczucie niepełnosprawności) znalazł się szeroki przekrój rodzajów niepełnosprawności. Wśród respondentów znajdziemy osoby borykające się z niepełnosprawnością fizyczną (ruchową), z niepełnosprawnościami sensorycznymi (wzrok i słuch), z niepełnosprawnością neurologiczną (epilepsja, zespół Aspergera). Największą reprezentację stanowiły osoby przewlekle chore (układ oddechowy, cukrzyca, choroby autoimmunologiczne).

Zgłaszane problemy jakich doświadczają osoby na terenie uczelni względem własnej niepełnosprawności można ująć w dwóch kategoriach – zasoby materialne i zasoby społeczne. W ramach zasobów materialnych w szczególności wymienione są:

- problemy architektoniczne (najczęściej przytaczana jest kwestia windy – jednej, za małej, zatłoczonej, niedostępnej),
- problemy związane z wyposażeniem sal wykładowych (oznakowanie sal, dostępność mikrofonów, pętli indukcyjnych, odpowiednich stolików),
- kwestie warunkujące komfort klimatyczny związany z długotrwałym pobytem w zamkniętym budynku (temperatura w salach, trudności z wentylacją i filtracją powietrza),
- dostępność do zdrowego żywienia (automaty ze zdrowymi przekąskami i napojami).

W obszarze zasobów społecznych sygnalizowane są takie problemy jak:

- postawy (studentów pełnosprawnych, wykładowców, pracowników administracji) wobec osób z niepełnosprawnością wyrażone niskim zakresem wiedzy na temat osób z niepełnosprawnością a wobec tego niewielką świadomością ich potrzeb, problemów oraz trudnościami z ich zaspokojeniem,
- formalne wymagania stawiane studentom głównie w obszarze obowiązkowej obecności na zajęciach,
- formalne wymagania co do dostępności zasobów, np. pełnomocnictwo w zakresie korzystania ze zbiorów bibliotecznych, dokumentów. Brak możliwości czasowego pełnomocnictwa w przypadku długotrwałej choroby lub choroby o ciężkim przebiegu uniemożliwiającej pojawienie się w siedzibie uczelni,
- ograniczona tolerancja, wyrozumiałość wobec zachowań niestandardowych – np. podczas konieczności opuszczenia sali w trakcie zajęć przez studenta bez wyjaśnienia powodu,
- nie w pełni tolerowane przez wykładowców trudności studentów, wynikające ze specyficznych problemów w uczeniu się – szczególnie sygnalizowane w przypadku uczenia się języków obcych- takie jak dysleksja, dysgrafia, dysortografia,
- ograniczona dostępność do zasobów społecznych – pracowników Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej AIK jako specjalistów. Problemy związane z korzystaniem ze wsparcia psychologiczno-pedagogicznego przez pracowników uczelni

jak również problematyczny zakres dostępności poradni uwarunkowany organizacją roku akademickiego (np. przerwy w funkcjonowaniu w czasie wakacji).

W kolejnym pytaniu ankiety zamieszczone zostały opcje proponowanych rozwiązań architektonicznych i organizacyjnych na terenie uczelni, które mogłyby stanowić odpowiedź na zwiększone lub odmienne potrzeby osób z niepełnosprawnością. Wymienione propozycje miały charakter bardziej lub mniej ogólny.

Wśród najbardziej uniwersalnych rozwiązań największą ilością wskazań cieszyło się dostosowanie infrastruktury uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (w tym niwelowanie barier architektonicznych). W dalszej kolejności zaznaczone zostały propozycje dotyczące organizacji procesu kształcenia :

- zastosowanie adekwatnych warunków, trybu oraz środków dydaktycznych,
- zakup sprzętu i urządzeń specjalistycznych wspomagających proces dydaktyczny, np. specjalistyczne oprogramowanie komputerowe, rzutniki do wyświetlania tekstu wykładu (5 wyborów),
- wyposażenie obiektów/sal uczelni w sprzęt wspomagający widzenie/słyszenie, w tym pętle indukcyjne, systemy FM (dwa wybory).

Znaczna część wskazanych propozycji skierowana była do otoczenia społecznego. Studenci dostrzegli przede wszystkim konieczność zapewnienia kompleksowego, indywidualnego wsparcia ze strony specjalistów z zakresu tematyki osób niepełnosprawnych, w tym m.in. psychologów, psychoterapeutów, doradców zawodowych (takich wskazań udzieliło 5 studentów). Mogłoby się to odbywać dzięki zapewnieniu specjalistycznych szkoleń dla kadry uczelni wspierających pełny udział osób z niepełnosprawnościami w rekrutacji, kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej, w tym podnoszeniu świadomości kadry naukowo-dydaktycznej na temat możliwości udostępniania studentom (z niepełnosprawnościami) materiałów objętych ustawą o prawach autorskich i prawach pokrewnych (sześć wyborów). Respondenci wybierali propozycję poszerzenia oferty Kół Naukowych AIK o Koło Integracji Społecznej zrzeszające studentów niepełnosprawnych oraz studentów zainteresowanych tematyką niepełnosprawności, stanowiące forum współpracy i integracji wewnątrzpokoleniowej (pięć wyborów).

Niemalą frekwencyjnością cieszyły się również rozwiązania praktyczne, jak choćby zapewnienie alternatywnych form zajęć wychowania fizycznego osobom z

niepełnosprawnością (sześć wyborów) oraz zapewnienie zaplecza socjalnego rodzicom/ członkom rodziny, którzy dowożą studenta niepełnosprawnego na uczelnię i pozostają w niej do momentu zakończenia przez niego zajęć oraz asystentom niepełnosprawnych, czy organizacji miejsca wypoczynku dla studentów pomiędzy zajęciami (po dwa wybory)

Spśród pomysłów samodzielnie zgłaszanych przez ankietowanych warto przytoczyć propozycję szkoleń dla wykładowców dotyczących chorób przewlekłych i sposobów reagowania w nagłych przypadkach. W wypowiedziach swobodnych studentów zwrócono uwagę na konieczność budowania świadomości poprzez działania włączające. Zasygnalizowano konieczność konsultacji sposobów wsparcia, audytu bezpośrednio z osobami z niepełnosprawnością lub zatrudnienie koordynatora ds. dostępności jako pełnoetatowego pracownika uczelni.

4. Przeprowadzenie analizy SWOT

W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia związane z dostępnością Uczelni. Dokonując analizy SWOT komisja ds. dostępności AIK opierała się na własnych obserwacjach, analizie dokumentów i procedur funkcjonujących w Akademii Ignatianum, a także na raporcie z audytu dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej budynków Akademii Ignatianum w Krakowie określającym stan na dzień 29 października 2021 roku.

Słabe strony (pochodzenie wewnętrzne):

- bariery architektoniczne, głównie w starszej części budynku,
- brak poręczy dla osób o niskim wzroście,
- brak tabliczek z informacją w alfabecie Braille'a o przeznaczeniu pomieszczeń w budynku i godzinach ich otwarcia,
- brak dostosowań sal dydaktycznych do potrzeb osób z niepełnosprawnością (brak obramowania drzwi kolorem kontrastowym; niekorzystny mikroklimat - brak możliwości regulacji temperatury w sali; brak oznaczenia ciągów komunikacyjnych; w części sal brak ławek dla osób poruszających się na wózku; niekorzystne oświetlenie; nieodpowiednie oznakowanie sal; w części sal wysokie podesty przy biurku),
- brak ścieżek naprowadzających dla osób niewidomych,

- brak systemu informującego o konieczności ewakuacji,
- brak toalety przeznaczonej dla osób niepełnosprawnych na parterze, I, II i III piętrze budynku Uczelni,
- niedostateczna dostępność cyfrowa strony internetowej AIK,
- brak informacji wizualnej i dotykowej lub dźwiękowej o rozkładzie pomieszczeń na każdej z kondygnacji w każdym budynku,
- uczelnia nie zapewnia komunikacji, materiałów administracyjnych na wniosek studentów / kandydatów w formie dostępnej określonej w tym wniosku (np. alfabet Braille'a, druk powiększony, plik elektroniczny zawierający tekst odczytywalny maszynowo, tłumacz – przewodnik ze znajomością alfabetu Lorma),
- uczelnia nie zapewnia wsparcia studentów z dysfunkcją wzroku w zakresie dydaktycznym z urządzeń wspomagających (lupy i powiększalniki elektroniczne, urządzenia lektorskie, monitory brajlowskie itp.) jak też specjalistycznego oprogramowania w ogólnodostępnych jednostkach komputerowych,
- wyjazdowe zajęcia wychowania fizycznego, brak przystosowanej sali gimnastycznej,
- niedostosowanie lektoratów do potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- brak tłumacza języka migowego,
- brak materiałów informacyjnych dla kandydatów na studia, studentów, pracowników,
- brak Zespołu Doradców do spraw zaspokajania potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Mocne strony (pochodzenie wewnętrzne- wynikające z aktywności):

- działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (BON),
- powołano Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych,
- funkcjonuje Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna,
- współpraca z innymi uczelniami,
- kadra - nauczyciele akademicy zajmujący się zagadnieniem niepełnosprawności,
- istnieje możliwość korzystania z parkingu,
- zorganizowana wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego,
- nowoczesny sprzęt audiowizualny w salach wykładowych i dydaktycznych,
- tekst na stronie internetowej Uczelni poprawnie się zawija i powiększa,
- grafika strony internetowej Uczelni posiada odpowiedni kontrast,
- zakupiono krzesła ewakuacyjne.

Szanse (pochodzenie zewnętrzne - cechy otoczenia):

- opracowanie spójnej polityki dostępności uczelni (wydanej w formie zarządzenia rektora), obejmującej wszystkie obszary wskazane w niniejszej strategii,
- wypracowanie modelu współpracy BON ze studentami z niepełnosprawnością,
- jasno określone procedury uzyskania adaptacji dla osób kwalifikowanych,
- dostosowanie procesu rekrutacji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- informowanie wszystkich kandydatów/studentów zgłaszających się do Centrum Obsługi Studenta o funkcjonowaniu w AIK Biura ds. Osób Niepełnosprawnych,
- kształtowanie przychylnych postaw wobec osób z niepełnosprawnością - prowadzenie kampanii społecznych, działań świadomościowo-edukacyjnych,
- stworzenie strefy studenta - przyjaznego wnętrza stwarzającego studentom z niepełnosprawnością możliwość relaksu i wypoczynku w przerwie między zajęciami,
- stworzenie katalogu działań i form wsparcia dedykowanych studentom AIK,
- wprowadzanie adaptacji procesu dydaktycznego uwzględniających stopień i charakter niepełnosprawności, sytuację zdrowotną studenta oraz specyfikę danego kierunku studiów,
- szkolenia dla kadry dydaktycznej, zarządzającej i administracyjnej Uczelni,
- zachęcenie studentów poprzez szeroką akcję informacyjną we wspólnocie akademickiej do niesienia pomocy osobom z niepełnosprawnością, w tym podejmowania roli asystenta edukacyjnego,
- informowanie studentów, za pośrednictwem BON, o możliwych formach pomocy instytucjonalnej zlokalizowanych na terenie Krakowa i okolic,
- organizowanie cyklicznych spotkań studentów z niepełnosprawnościami oraz znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej, wypracowanie warunków do powstania Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych,
- pomoc studentom niepełnosprawnym w aktywizacji zawodowej,
- dostosowanie materiałów dydaktycznych do potrzeb studentów niepełnosprawnych,
- dopracowanie zakładki BON na stronie internetowej,
- dostosowanie sali gimnastycznej do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w uczelni,
- stworzenie strefy sportu wyposażonej w sprzęt usprawniający kondycję fizyczną.

Zagrożenia (pochodzenie zewnętrzne - cechy otoczenia):

- niewystarczająca liczba osób chętnych do pełnienia roli asystenta,
- niewystarczająca świadomość i kompetencje kadry dydaktycznej i administracyjnej w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- trudności związane z organizacją zajęć z wychowania fizycznego,
- trudności z dostosowaniem lektoratów do potrzeb wszystkich studentów z niepełnosprawnością.

Poczynione w ramach analizy SWOT spostrzeżenia stanowią punkt wyjścia do prezentowanych w części III Strategii Dostępności Akademii Ignatianum w Krakowie działań, opartych na silnych stronach i szansach, a także działań planowanych z intencją eliminacji bądź ograniczania słabych stron i zagrożeń.

III. Wizja, cele i obszary wsparcia

1. Proces rekrutacji osób z niepełnosprawnościami

1. Zgodnie z warunkami rekrutacji na studia w AIK, wszystkich kandydatów na studia obowiązuje ta sama ścieżka rekrutacji. Wszyscy kandydaci rekrutują się za pośrednictwem elektronicznego systemu Internetowej Rekrutacji Kandydatów (w skrócie IRK: www.usos-irk.ignatianum.edu.pl), gdzie deklarują wybór kierunku z oferty edukacyjnej AIK, wpisują wszystkie wymagane dane osobowe, wgrywają skan dokumentu potwierdzającego uzyskane przez nich kwalifikacje (np. świadectwo maturalne, dyplom ukończenia studiów wyższych, matury zagraniczne itp.) oraz dokonują obowiązkowej opłaty rekrutacyjnej. Procedura wypełniania kolejnych dokumentów zostanie uproszczona i ujęta w czytelnie opisane kolejne kroki, aby umożliwić wszystkim kandydatom na studia samodzielne jej przejście. Ponadto pracownicy BON będą wspomagać kandydatów niepełnosprawnych w przypadkach trudności przejścia przez ten etap rekrutacji, np. poprzez asystowanie w trakcie procesu rekrutacji, służenie pomocą w wyborze i uzupełnianiu dokumentów, wysyłanie na prośbę studenta linków do konkretnych dokumentów.

2. Po zamknięciu tury rekrutacyjnej osoby, które spełniły wszystkie wymogi są brane pod uwagę w rankingu kwalifikującym do przyjęcia na studia.

3. Po ogłoszeniu wyników w systemie IRK zmienia się kandydatom status na: zakwalifikowany, lista rezerwowa lub niezakwalifikowany. Wtedy kandydat jest zobowiązany w określonym czasie złożyć dokumentację: podanie wygenerowane z systemu, kserokopia (oryginał do wglądu) dokumentu potwierdzającego wyniki na podstawie, których został zrekrutowany. Przy dokonywaniu wpisu na studia, przyjęty na studia kandydat ma możliwość złożenia kwestionariusza do BON w celu objęcia go pomocą.

4. Kandydaci z niepełnosprawnością mają zapewnione:

- miejsce do obsługi kandydatów wolne od barier architektonicznych; miejsce to znajduje się na parterze Budynku Głównego Uczelni w Biurze Rekrutacyjnym (pokój 005). Drzwi do Biura Rekrutacji posiadają odpowiednią szerokość. Kandydaci z niepełnosprawnością nie muszą przemieszczać się po wyższych piętrach uczelni w celu dopełnienia formalności rekrutacyjnych. Dostęp do Biura Rekrutacji nie wymaga korzystania z windy i wjazdu na wyższe poziomy Uczelni,
 - możliwość dostarczania dokumentów rekrutacyjnych za pośrednictwem pełnomocnika, pod warunkiem posiadania pełnomocnictwa oraz dokumentów tożsamości kandydata jak i pełnomocnika (dopuszczane są kserokopie dokumentów tożsamości potwierdzone przez notariusza),
 - wsparcie Biura ds. Osób Niepełnosprawnych podczas wszystkich etapów rekrutacji (telefoniczne, elektroniczne oraz stacjonarne na terenie uczelni). Biuro Rekrutacji oraz BON stanowią integralną część Centrum Obsługi Studenta,
 - dostęp do komputera stacjonarnego (w siedzibie Biura Rekrutacji) do użytku dla wszystkich kandydatów. Pracownik BON może na tym etapie pomóc niepełnosprawnemu kandydatowi w uzupełnieniu zgłoszenia rekrutacyjnego.
4. Dążąc do dostosowania procesu rekrutacji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami władze Uczelni zamierzają ponad to:
- zapewnić kandydatom dostęp do tłumacza polskiego języka migowego (PJM),
 - zapewnić kandydatom pomoc asystenta,
 - stworzyć na stronie internetowej Uczelni, w zakładce dotyczącej rekrutacji, ikonę przekierowującą na stronę dla osób z zaburzeniami słuchu oraz na stronę dla osób z zaburzeniami wzroku.

2. Łamanie barier architektonicznych

1. Kierując się rekomendacjami z audytu dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej budynków Akademii Ignatianum w Krakowie określającym stan na dzień 29 października 2021 roku oraz zapisami art. 6 ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2019 poz. 1696 z późn. zm.) AIK podejmie starania, aby spełnić wymagania w zakresie dostępności architektonicznej. Władze AIK, uwzględniając topografię budynku głównego Uczelni, budynku biblioteki oraz budynku Zofijówki, podejmą działania zmierzające do:

a) zapewnienia wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych na terenie Uczelni. Planowane jest:

- usunięcie progów,
- unikanie zastawiania przestrzeni bezpośrednio przed podnośnikiem schodowym, tak aby nie blokować dostępu do niego, gdyż skutkuje to brakiem dostępności,
- zaaranżowanie w budynku głównym strefy studenta – przyjaznego wnętrza stwarzającego studentom z niepełnosprawnością możliwość relaksu i wypoczynku w przerwie między zajęciami,
- aranżacja na korytarzach miejsc do odpoczynku (w tym miejsc dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością fizyczną – otwarta przestrzeń z blatem),
- udostępnienie pokoju socjalnego dla opiekunów osób z niepełnosprawnością,
- dostosowanie szatni do potrzeb osób z niepełnosprawnością (zapewnienie większej liczby półek dolnych),

b) instalacji urządzeń i zastosowania rozwiązań architektonicznych w budynku Uczelni i jego otoczeniu, umożliwiających studentom dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych. Planowane są:

- montaż windy schodowej, w celu zapewnienia dostępu do pomieszczeń znajdujących się na półpiętrach, możliwej do obsługi samodzielnie przez osoby poruszające się na wózkach,
- wybudowanie kolejnej windy dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnością,
- modernizacja istniejącej windy pod kątem potrzeb osób z niepełnosprawnościami m.in. wyposażenie dźwigu osobowego w składane siedzenie na wysokości 50 cm od

poziomu podłogi, o szerokości 40-50 cm, głębokości 30-40 cm i zdolności utrzymania obciążenia 100 kg; wyróżnienie przycisku wskazującego poziom głównego wyjścia z budynku,

- przebudowa toalet – w budynku na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych powinno być przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami,
- montaż systemu wzywania pomocy w toaletach dla osób z niepełnosprawnością,
- dobudowa podjazdów przy podestach w salach wykładowych,
- instalacja urządzeń kontroli dostępu na wysokości 80-110 cm od poziomu posadzki, tak by mogły one być obsłużone przez osoby poruszające się na wózkach lub o niskim wzroście,
- montaż poręczy na wysokości 110 cm. Poręcze zewnętrzne powinny być zamontowane na dystansach, w odległości około 5 cm od ściany. Poręcze zewnętrzne powinny wystawać 30 cm przed bieg schodów (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, § 296 ust. 1.),
- montaż dodatkowej poręczy dla osób o niskim wzroście na wysokości 60 cm – 75 cm (norma ISO 21542:2011, pkt 14.5). Od kształtu poręczy zależy bowiem możliwość korzystania z niej przez różne grupy osób. Wspomniana norma określa prawidłowy sposób obliczania przekroju 12 – pochwyt powinien być możliwy do wpisania w dwa okręgi o średnicach 35 mm i 45 mm. Przedłużenie poręczy do 30 cm przed bieg schodów. Poręcze powinny być zawinięte ku dołowi, aby ograniczyć niebezpieczeństwo zahaczenia częścią garderoby. Poręcze zewnętrzne powinny być zamontowane na dystansach, w odległości około 5 cm od ściany,
- w pomieszczeniach administracyjnych, bibliotece i strefie gastronomicznej wyposażenie lady w dwupoziomowy blat, z niższą częścią na wysokości 90 cm, zaprojektowaną z przodu portierni, by osoba z niepełnosprawnością nie musiała szukać dogodnego dla siebie miejsca. Niedopuszczalne jest ustawianie na nim reklam, urządzeń itp. Niższy blat powinien być wysunięty w kierunku wejścia, by osoba poruszająca się na wózku mogła wygodnie podjechać wózkiem,
- w bibliotece stworzenie miejsca przeznaczonego dla osoby poruszającej się na wózku, które nie może być mniejsze niż 90 cm x 140 cm, a głębokość rzędu, w którym umieszcza się takie miejsce, nie może być mniejsza niż 240 cm (co oznacza, że osoba

siedząca na wózku za swoimi plecami powinna mieć przynajmniej 100 cm odległości od kolejnego stolika). W bibliotece rekomendowane jest usunięcie odpowiedniej ilości stolików w celu zapewnienia tej przestrzeni i zastąpienie ich miejscem dostosowanym dla osoby na wózku,

- rekonstrukcja miejsc parkingowych, w tym rekomendowane w raporcie z audytu obniżenie krawężnika przynajmniej do 2 cm od poziomu jezdni lub wykonanie podjazdu z parkingu na krawężnik przy ciągu komunikacyjnym prowadzącym do głównego wejścia, a także usunięcie krawężnika sprzed miejsca parkingowego dla osób z niepełnosprawnością,

c) zapewnienia informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, w sposób wizualny oraz dotykowy:

- oznakowanie pomieszczeń (kontrastowe i wypukłe oznaczenie pomieszczeń na linii wzroku),
- numeracja sal umieszczona także na wysokości wzroku osoby poruszającej się na wózku,
- numeracja sal także w alfabecie Braille’a zlokalizowana na poziomie dłoni,
- oznaczenie toalety wypukłym piktogramem o kontrastujących kolorach, z brajlowskim opisem,
- montaż planu tyflograficznego dla osób niewidomych obrazujący umiejscowienie wyposażenia toalety,
- kontrastowe oznaczenie poręczy i klamek drzwi,
- oznakowanie poręczy nakładką brajlowską z treścią np. „Piętro I”,
- wyróżnienie kontrastowe spoczników i biegów schodów,
- przejścia dla pieszych oznaczone poprzez umieszczenie pól uwagi,
- w przypadku drzwi transparentnych zabezpieczenie tafli poprzez widoczne oznaczenia, umożliwiające zauważenie przeszkody przez użytkowników. Szklane powierzchnie oznaczone kontrastowym pasem. Dodatkowo kontrastowy pas umieszczony wokół drzwi (obramowanie drzwi, obramowanie drzwi windy),
- wewnątrz budynków, przy wejściu oraz na danym piętrze montaż planów plastycznych danej kondygnacji (lub wybranych fragmentów budynku) wraz z legendą, przygotowany w sposób dostępny także dla osób z zaburzeniami wzroku,

- w odległości 30 cm-50 cm przed krawędzią pierwszego stopnia schodów w dół i analogicznie przed krawędzią pierwszego stopnia schodów w górę należy ułożyć pas ostrzegawczy o szerokości między 30 cm a 60 cm na całej szerokości schodów (ISO 21542:2011 pkt 13.5),
- kontrastowe oznakowanie krawędzi przynajmniej pierwszego i ostatniego stopnia w każdym z biegów schodów – o szerokości przynajmniej 5 cm, najlepiej na stopniu i podstopnicy,
- montaż ścieżek naprowadzających (system fakturowego oznaczenia nawierzchni),
- rozważenie wykorzystania aplikacji totupoint – systemu nawigacyjno-informacyjnego ułatwiającego studentom z niepełnosprawnością poruszanie się po budynku uczelni, dzięki systemowi znaczników, który może odpowiedzieć na pytania: „gdzie to jest?”, „gdzie jestem?” lub „co to jest?”,

d) umożliwienia wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 z późn. zm.),

e) zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. 2010 nr 109 poz. 719 z późn. zm.) z każdego miejsca w obiekcie przeznaczonego do przebywania ludzi, zapewnia się odpowiednie warunki ewakuacji, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie. Z uwagi na przynależność do społeczności akademickiej AIK studentów z różnymi niepełnosprawnościami, w procedurze ewakuacji zostaną uwzględnione potrzeby osób z niepełnosprawnością. W tym celu władze AIK zapewnią:

- ewakuację osób z niepełnosprawnościami w pierwszej kolejności,
- wyniesienie lub przeprowadzenie osoby z niepełnosprawnością do miejsca bezpiecznego (na zewnątrz, do innej strefy, do oddymianej klatki schodowej),
- windy do użytku ekip ratunkowych,
- system komunikacji z miejsca bezpiecznego - montaż systemu przywoływania pomocy przy ewakuacji dla osób o szczególnych potrzebach,

- systemy alarmowe optyczne i wibrujące (w całym budynku, ze szczególnym uwzględnieniem toalet),
- montaż dotykowych piktogramów określających kierunek ewakuacji,
- indywidualne plany ewakuacji (plan przygotowany w alfabecie Brajla lub dokumencie elektronicznym; 2-3 asystentów).

2. Jako przejaw dobrej praktyki w AIK uznaje się obowiązek konsultowania z pracownikami BON każdej nowej inwestycji na terenie Uczelni.

3. Dostosowanie sal dydaktycznych do potrzeb osób z niepełnosprawnością

1. Mając na uwadze rekomendacje zapisane w raporcie z audytu dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej budynków Akademii Ignatianum w Krakowie określającym stan na dzień 29 października 2021 roku, zamierzając dostosować sale dydaktyczne do potrzeb osób z niepełnosprawnością, władze AIK zapewnią:

- planowanie zajęć w harmonogramie, w taki sposób, aby grupy w których są osoby z niepełnosprawnością miały zajęcia w salach zlokalizowanych na parterze, pierwszym bądź drugim piętrze,
- ustawienie stołów i krzeseł w salach, które pozwoli osobom słabo widzącym, na wózkach lub z kulami poruszać się po sali bez większych trudności,
- elementy wyposażenia sali pozbawione ostrych krawędzi,
- schowanie kabli pod wykładziną lub w specjalnie do tego przeznaczonych listwach,
- naturalne oświetlenie sali oraz żarówki o odpowiedniej mocy,
- możliwość korzystania ze sprzętu specjalistycznego kompensującego niepełnosprawność,
- listwy z gniazdami elektrycznymi przymocowane do parapetów,
- różnorodność wyposażenia sal dydaktycznych (w każdej sali dostępne dla studentów różne krzesła oraz ławki),
- matowa podłoga z wydzielonymi ciągami komunikacyjnymi,
- większe i niżej umieszczone oznakowanie sal,

- demontaż lub poluzowanie spowalniaczy przy drzwiach,
- klimatyzacja regulowana w każdej sali,
- montaż podjazdów do podestu przy biurku osoby prowadzącej zajęcia,
- demontaż siedzisk, które uniemożliwiają poruszanie się po sali w ruchu okrężnym,
- demontaż kilku siedzisk zlokalizowanych z boku rzędu, aby stworzyć osobom poruszającym się na wózku dogodne miejsce do uczestnictwa w zajęciach,
- stopniowe zastępowanie zamontowanych na stałe siedzisk, ławkami i krzesłami możliwymi do przestawienia,
- zapewnienie monitora o wysokiej rozdzielczości w sali komputerowej.

5. Opracowanie procedur przebiegu i dostępności informacji dla osób z niepełnosprawnościami

1. W związku z rekomendacjami z audytu dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej budynków Akademii Ignatianum w Krakowie określającym stan na dzień 29 października 2021 roku zaleca się:
 - zapewnienie informacji wizualnej i dotykowej lub dźwiękowej odnośnie rozmieszczenia pomieszczeń, ciągów komunikacyjnych itp – np. w postaci planu tyflograficznego z udźwiękowieniem,
 - dokupienie większej liczby pętli indukcyjnych do obsługi osób słabosłyszących w przypadku zgłoszenia takiego zapotrzebowania przez studentów,
 - zapewnienie urządzeń do odczytu tekstu czarnodrukowego przez osoby niewidome (urządzenie lektorskie) i słabowidzące (lupy elektroniczne lub powiększalnik stacjonarny), jak też zapewnienie urządzeń do odczytu zawartości ekranu komputerowego poprzez monitor brajlowski lub specjalistyczne oprogramowanie powiększające lub udźwiękawiające,
 - udostępnienie na wniosek studenta / kandydata lub pracownika uczelni materiałów administracyjnych w formie dostępnej określonej w tym wniosku (np. alfabet Braille’a, druk powiększony, plik elektroniczny zawierający tekst odczytywalny maszynowo, tłumacz – przewodnik ze znajomością alfabetu Lorma),
 - udostępnienie w COS drukarki i ksero w celu wydruku materiałów dydaktycznych w powiększeniu.

2. W oparciu o zapisy zawarte w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, (Dz.U. 2019 poz. 848 z późn. zm.), która wskazuje WCAG 2.1 jako standard minimalny dostępności cyfrowej, materiały publikowane na stronie internetowej AIK będą dostępne dla osób z niepełnosprawnością zgodnie z wymaganym standardem:

- materiały filmowe będą miały dołączoną ścieżkę audiodeskrypcyjną oraz napisy,
- zdjęcia, grafiki i wykresy będą wzbogacone o opis alternatywny,
- treści zamieszczone na stronie internetowej zostaną przetłumaczone na język migowy.

5. Zapewnienie studentom z niepełnosprawnością wsparcia edukacyjno-dydaktycznego oraz rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb psychospołecznych

1. Mając na uwadze zapewnienie studentom z niepełnosprawnością właściwego poziomu obsługi w uczelni władze AIK:

- utworzyły stanowisko Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych,
- powołały Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (BON), którego zadania BON zostały określone w Regulaminie Biura ds. Osób Niepełnosprawnych Akademii Ignatianum w Krakowie.

2. Szanując niezależność osób z niepełnosprawnością oraz ich prawa, pomoc BON udzielana jest tylko i wyłącznie tym osobom z niepełnosprawnością, które z własnej inicjatywy zgłoszą się do BON i udokumentują swoją sytuację życiową.

3. Aby ułatwić studentom z niepełnosprawnością, bądź będącym w szczególnej sytuacji zdrowotnej kontakt z pracownikami BON władze AIK stworzyły możliwość zgłaszania się do BON osobiście w godzinach funkcjonowania biura lub za pośrednictwem formularza pierwszego kontaktu (dostępnego online), który zawiera:

- zgodę na przetwarzanie danych osobowych,

- imię,
- nazwisko,
- rok urodzenia,
- telefon,
- rodzaj trudności zdrowotnych (wg diagnozy lekarskiej lub swoimi słowami),
- informację o posiadaniu orzeczenia o niepełnosprawności (tak/nie).

4. Władze AIK podejmą starania w celu wypracowania modelu współpracy BON ze studentami z niepełnosprawnością. Określą zasady dotyczące konsultacji planowanych usprawnień/adaptacji z osobami z niepełnosprawnością przed ich wdrożeniem.

5. Kierując się przekonaniem o konieczności zapewnienia równych szans realizacji programu studiów przez studentów z niepełnosprawnością oraz studentów znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej, władze AIK zobowiązują się do podjęcia działań wspierających studentów w obszarze edukacyjno-dydaktycznym. Celem adaptacji będzie wyrównanie szans osób z niepełnosprawnościami oraz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej w pełnym dostępie do kształcenia w Akademii Ignatianum.

6. O przyznanie adaptacji, począwszy od roku akademickiego 2021/2022, będą mogli ubiegać się studenci:

- z niepełnosprawnościami,
- przewlekłe chorujący,
- u których nagła choroba lub wypadek skutkują czasową niezdolnością do pełnego uczestnictwa w zajęciach.

7. Adaptacje będą mogły być wdrażane na wszystkich formach i kierunkach studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w AIK.

8. Adaptacje procesu dydaktycznego przyznawane będą na pisemny wniosek osoby ubiegającej się o dostosowanie.

9. Adaptacje będą mogły dotyczyć:

- materiałów dydaktycznych,
- wypożyczania specjalistycznego oprogramowania/sprzętu,

- sal, w których mają miejsce zajęcia dydaktyczne,
- formy egzaminów,
- inicjowania/ ułatwiania kontaktu z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- terminów egzaminów.

10. Formy adaptacji będą uwzględniały stopień i charakter niepełnosprawności, sytuację zdrowotną studenta oraz specyfikę danego kierunku studiów. Przykładowe formy adaptacji:

- przygotowanie materiałów dydaktycznych w formie dostępnej, np. ze zwiększonym kontrastem, powiększoną czcionką
- udostępnianie materiałów z wyprzedzeniem,
- umożliwienie nagrywania treści zajęć na użytek własny,
- korzystanie ze specjalistycznego oprogramowania/sprzętu,
- szkolenia/doradztwo w zakresie oprogramowania/sprzętu,
- zwiększenie limitu nieobecności wraz z możliwością nadrobienia zaległości na warunkach ustalonych z osobami prowadzącymi zajęcia,
- wydłużenie czasu na przygotowanie prac zaliczeniowych szczególnie obszernych prac pisemnych, a także w razie konieczności dzielenie ich na mniejsze części,
- w razie konieczności obecność tłumacza języka migowego na zajęciach edukacyjnych,
- zamiana formy egzaminów np. z ustnej na pisemną lub odwrotnie, z uwzględnieniem możliwości i preferencji studenta,
- udostępnianie pytań egzaminacyjnych w formie pisemnej,
- wydłużenie czasu trwania egzaminów,
- rozłożenie sesji egzaminacyjnej w czasie,
- w przypadku egzaminów z obszernego materiału umożliwienie zdawania go w częściach,
- w razie konieczności obecność tłumacza języka migowego na egzaminie,
- umożliwienie zdawania egzaminu w oddzielnym pomieszczeniu,
- możliwość spożywania posiłku podczas egzaminu.

11. Formy adaptacji uwzględniające niepełnosprawność w zakresie mowy, słuchu, wzroku oraz zespół Aspergera i choroby przewlekłe zamieszczone są w załączniku 1: *Katalog adaptacji*.

12. Każdy przypadek osoby ubiegającej się o przyznanie adaptacji będzie rozpatrywany indywidualnie, zgodnie z zasadą racjonalnej adaptacji zawartą w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012 poz. 1169 z późn. zm.).

13. Złożony przez studenta wniosek poparty okazaną przez studenta dokumentacją potwierdzającą jego sytuację zdrowotną będzie opiniowany przez BON, a następnie rozstrzygany przez Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych właściwego wydziału.

14. Wniosek należy można złożyć do BON w dowolnym momencie roku akademickiego, w godzinach przyjmowania stron, z tym że nie wcześniej niż od 1 września i nie później niż do 30 czerwca.

15. Pracownik BON będzie:

- analizował przedłożoną przez studenta dokumentację,
- we współpracy ze studentem określi specjalne potrzeby wynikające z niepełnosprawności lub stanu zdrowia studenta,
- zaproponuje adaptacje uwzględniające potrzeby studenta, specyfikę kształcenia na danym kierunku oraz możliwości organizacyjne uczelni,
- opracuje opinię określającą zasady adaptacji i prześle ją wraz z wnioskiem do Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych właściwego wydziału.

16. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku przez Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych właściwego wydziału, wnioskodawca, BON oraz pracownik jednostki organizacyjnej obsługującej tok kształcenia osoby ubiegającej się o adaptację zostają poinformowani o rozstrzygnięciu.

17. Pracownik jednostki organizacyjnej obsługującej tok kształcenia osoby ubiegającej się o adaptację prześle zalecenia zawarte w adaptacji do nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w grupach, do których należy osoba, która uzyskała zgodę na adaptację.

18. W przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku przez Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych właściwego wydziału, wnioskodawca będzie miał prawo do wniesienia w formie pisemnej zastrzeżeń do rozstrzygnięcia w terminie 14 dniu od dnia otrzymania rozstrzygnięcia.

19. Wszystkie osoby uczestniczące w procesie przyznawania adaptacji będą zobowiązane do ochrony danych osobowych osoby ubiegającej się o adaptację, zgodnie z procedurami obowiązującymi w AIK.

20. Dostrzegając indywidualne potrzeby studentów z niepełnosprawnością, władze AIK podejmą działania zapewniające możliwość realizacji zajęć z wychowania fizycznego oraz lektoratów w sposób dostosowany do możliwości studentów.

21. Władze AIK zorganizują zajęcia z wychowania fizycznego w formie alternatywnej, tj. formie, która pozwala studentowi uczestniczyć w zajęciach niezależnie od jego niepełnosprawności. Zajęcia będą organizowane w uczelni, w strefie sportu na poziomie -1, w specjalnie do tego celu przystosowanych i wyposażonych salach.

22. W uzasadnionych przypadkach (na podstawie opinii lekarskiej) będzie możliwość uzyskania zwolnienia z zajęć wychowania fizycznego.

23. Lektoraty z języków obcych będą prowadzone w formie dostosowanej do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami słuchu, wzroku oraz przejawiających trudności komunikacyjne. Szczegółowe zasady dostosowań określa załącznik 2: *Strategie dostosowań wymagań dydaktycznych na lektoratach języków obcych*.

24. Władze AIK zapewnią usługę asystenta edukacyjnego i poprzez szeroką akcję informacyjną we wspólnocie akademickiej zachęcą studentów do niesienia pomocy osobom z niepełnosprawnością.

25. Asystent będzie świadczył pomoc osobie z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności, których nie jest ona w stanie wykonywać samodzielnie, a które są niezbędne w środowisku akademickim. W ramach asystentury edukacyjnej studenci z niepełnosprawnością będą mogli uzyskać pomoc między innymi w postaci:

- robienia notatek,
- kserowania materiałów dydaktycznych,
- przemieszczania się na terenie uczelni,
- dotarcia do biblioteki AIK,
- towarzyszenia w czasie załatwiania kwestii administracyjnych w uczelni.

26. Uwzględniając potrzeby studentów z niepełnosprawnością słuchu władze AIK zatrudniają tłumacza języka migowego bądź zapewnią dostęp do tłumacza online języka migowego, w dwóch językach: Polski Język Migowy (PJM) oraz System Językowo-Migowy (SJM).

27. Z uwagi na potrzeby osób z niepełnosprawnością, przewlekłe chorych czy z nagłymi urazami w AIK od 2015 r funkcjonuje Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna. Zakres jej usług określa Regulamin Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przy Akademii Ignatianum w Krakowie stanowiący załącznik do Zarządzenia nr 47/2014/2015 Rektora Akademii Ignatianum w Krakowie z dnia 11 czerwca 2015 roku.

28. Ponadto władze AIK planują w ramach profilaktyki zdrowia psychicznego, za pośrednictwem BON, informować studentów o możliwych formach pomocy instytucjonalnej zlokalizowanych na terenie Krakowa i okolic.

6. Opracowanie standardu antydyskryminacyjnego i regulacji propagujących przeciwdziałanie przemocy i równe traktowanie

1. Władze AIK zamierzają opracować spójną politykę dostępności uczelni (wydaną w formie zarządzenia rektora), obejmującą wszystkie obszary wskazane w niniejszej strategii.
2. Uczelnia będzie gromadzić i przechowywać informacje o liczbie studentów z niepełnosprawnościami. Dane będą przechowywane zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3. Zostanie powołany:
 - Zespół Integracji Osób Niepełnosprawnych, w składzie: psycholog, pedagog, pedagog specjalny, logopeda, doradca zawodowy,
 - Grupa Doradców dla stałego ulepszania nauczania osób z niepełnosprawnością, w składzie: metodyk do spraw nauczania osób niepełnosprawnych, pedagog, pedagog specjalny.
4. Na podstawie analizy zgromadzonych danych pracownicy BON, członkowie Zespołu Integracji Osób z Niepełnosprawnością oraz grono doradców powołane do stałego ulepszania nauczania studentów z niepełnosprawnością będzie uzupełniać katalog działań i form wsparcia dedykowanych studentom AIK.

5. W AIK zostaną przeprowadzone szkolenia dla kadry dydaktycznej, zarządzającej i administracyjnej Uczelni, mające na celu:

- zapoznanie z działaniami podejmowanymi na terenie uczelni z intencją wspierania osób z niepełnosprawnością,
- podniesienie świadomości i kompetencji w zakresie pracy ze studentami z różnymi niepełnosprawnościami,
- poszerzenie wiedzy na temat edukacji włączającej w zakresie organizacji procesu kształcenia i zastosowania różnorodnych metod oraz zróżnicowanych form pracy,
- poznanie języka migowego.

6. W uczelni będą prowadzone działania świadomościowo-edukacyjne skierowane do studentów i pracowników dydaktycznych oraz administracyjnych w postaci:

- szkolenia dla studentów na temat dobrych praktyk w kontaktach z koleżankami i kolegami z niepełnosprawnością,
- dni/tygodnie osób niepełnosprawnych – spotkania z ekspertami w tym zewnętrznymi, prelekcje, ulotki, prezentacje; konferencje prowadzone przez nauczycieli/ prowadzone przez studentów pod okiem nauczycieli; warsztaty; wystawy; zamieszczanie interesujących artykułów na stronie Uczelni oraz w biuletynie,
- stworzenia grupy studentów chętnych działać na rzecz osób z niepełnosprawnościami, z intencją integracji na poziomie społeczności studenckiej.

7. Pracownicy administracyjni zostaną wyposażeni w:

- telefon z sygnalizacją świetlną i wyższą głośnością dźwięku,
- monitory o wysokiej rozdzielczości.

8. W dążeniu do opracowania oferty wsparcia, jak najlepiej odpowiadającej potrzebom osób z niepełnosprawnością w AIK będą organizowane cykliczne spotkania studentów z niepełnosprawnościami oraz znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej. Będzie to punktem wyjścia do stworzenia systemu wzajemnego wsparcia oraz przedyskutowania propozycji studentów mogących ułatwić ich funkcjonowanie w uczelni, a w przyszłości pozwoli wypracować warunki do powstania Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych w AIK.

7. Opracowanie strategii promocyjnej uczelni dedykowanej dla osób z niepełnosprawnościami

1. Z uwagi na podejmowane w Akademii Ignatianum od wielu lat działania, mające na celu wsparcie studentów z niepełnosprawnościami oraz dążenie władz AIK do organizacji owego wsparcia w sposób coraz bardziej profesjonalny, zasadne jest podjęcie przez władze AIK działań dotyczących promocji uczelni jako instytucji przyjaznej osobom z niepełnosprawnością.
2. Planowane działania będą skierowane do potencjalnych kandydatów na studia oraz całej społeczności akademickiej AIK, której częścią są osoby z niepełnosprawnością bądź znajdujące się w szczególnej sytuacji zdrowotnej.
3. Władze AIK zamierzają przygotować pełną informację o dostępnych dla studentów formach wsparcia.
4. Oferta wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością bądź znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej zostanie opracowana przez komisję do spraw opracowania strategii dotyczącej dostępności Akademii Ignatianum do potrzeb obsługi osób z niepełnosprawnościami we współpracy z pracownikami BON, a następnie skonsultowana z członkami społeczności akademickiej AIK z niepełnosprawnością.
5. Oferta wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością, bądź znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej będzie promowana za pośrednictwem:
 - strony internetowej uczelni,
 - ulotek i plakatów informacyjnych,
 - broszury informacyjnej,
 - spotkań ze studentami,
 - rozmów indywidualnych z pracownikami BON.
6. Materiały informacyjne będą redagowane adekwatnie do poszczególnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, pracowników).
7. Na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu wykładowcy prześlą studentom informację o funkcjonowaniu BON oraz Strategii dostępności AIK.
8. Opiekunowie roku poinformują studentów o:
 - funkcjonowaniu BON,

- kluczowych zapisach zawartych w Strategii dostępności AIK,
- możliwych adaptacjach,
- rekrutacji kandydatów na asystentów edukacyjnych.

IV. Monitoring i ewaluacja realizowanych zadań i procedur

1. Wszystkie działania podejmowane z intencją wyrównywania szans edukacyjnych studentów z niepełnosprawnością oraz znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej będą monitorowane przez BON.

2. W celu ewaluacji realizowanych zadań i procedur zostaną stworzone narzędzia do oceny jakości wprowadzonych rozwiązań:

- badanie nauczycieli akademickich AIK za pomocą ankiety/wywiadu,
- ankieta wśród studentów z niepełnosprawnością,
- w sytuacji braku chętnych do pełnienia funkcji asystenta edukacyjnego ankieta wśród studentów.

3. Analiza stanu istniejącego będzie stanowiła inspirację do tworzenia dobrych praktyk w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością, projektowanych z uwzględnieniem realiów akademickich AIK.

4. Kierując się zapisami z art. 11 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, Akademia Ignatianum co 4 lata będzie publikować na stronie internetowej uczelni raport o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Bibliografia

- ISO 21542:2011
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2012 poz. 1169).
- *Odpowiedzialne wsparcie a zrównoważony rozwój czyli o siedmiu zasadach wsparcia edukacyjnego będących filarami edukacji włączającej w szkolnictwie wyższym* (red.) M. Perdeus-Białek, Dział ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020.
- *Projekt dobrych praktyk w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnością w szkołach wyższych*, Rezultat prac Komisji ds. Wyrównywania Szans Edukacyjnych przy Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) , dodatek do KSSN 1 (16)/2017
https://kssn.pl/kssn_czasopismo_archiwum/017_KSSN/pdf/KSSN_17_DODATEK_PDF.pdf [dostęp: 10.06.2021].
- Raport z audytu dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej budynków Akademii Ignatianum w Krakowie określający stan na dzień 29 października 2021 roku.
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 Kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2002 nr 75 poz. 690, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 poz. 1696, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. 2019 poz. 848, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (dz.U. 1997 Nr 123poz.776, z późn. zm.).